

Az ifjú hol vagyon?

2009 június 17. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Mindenki tudja, hogy Vörösmarty Mihály a Fejér megyei Nyéken született. De hogy hová járt iskolába, azt már kevesebben. Ám aki végigmegy Székesfehérvár rövid főutcáján, az találkozik a nevével egy emléktáblán, s azzal az épülettel, amely „tanoda” (főgimnázium) volt Vörösmarty idejében. Erről s a diák Vörösmartyról kívánok szólni a kép és Lóskay Benedek (a költő első életrajzírója) segítségével. Ez a rövid írás 1859-ben jelent meg Pápan, és most újra olvasható a fehérvári Vörösmarty Társaság szép kiadványában. (Stílusát meghatározza a korra jellemző hazafiúi lelkesedés, buzgó hit és az óriásoknak kijáró szent tisztelet.)

Vörösmarty Mihálynak kilenc testvére volt. Sorrendben ő volt a harmadik. Atyja mint a Nádasy család gazdatisztje „tanítót fogadott melléjük, míg a nevelői szerepet önmaga vitte. Az atyai háztól 11 éves korában végn búcsút elsző, majd testvéreivel, Jánossal (aki két évvel volt fiatalabb) a székesfehérvári közéleti tanoda növendékei közé beíratott. Az első tanodai év 1812-ben befejeztetett; Mihály és János kitűnő helyzeti számot nyertek, de Mihály tehetségéről fényesebben nyilatkozott már ekkor az avatott kémele, mint Jánoséről. (Az első félévben negyedik, a másodikban harmadik, a következő év első félévében a második, majd azután és végig a legelső volt a jeles tanulók között.)

A fiú évenként meglehetősen jeleit adá rendkívüli hivatásának; tanárai kifogyhatatlanok voltak dicséretében, ismerősei bámulásában, rokonai jövőjét célzó találgatásaikban. Mihály keveset tanult, mert mélyen ható esze már az előadások alatt tisztában volt feladványaival, gyakorlatait pedig bámulandó gyorsaság mellett is ügyes pontossággal s meglehetősen sikerrel hozá létre.”

Az ifjú Vörösmartyt a gazdaság nem vonzotta. Amíg „testvére atyja oldalánál tanulmányozta szünnaponként a mezői élet tapasztalásait, addig ő tágasabb kilátást keresve elbarangolt szőlőkbe vagy a Velencei-tó partjára, s órákig révedezett tekintete a messze távolban, mintha a visszaidézhetetlenül letűnt régi múltat akarná kémelelni a távol homályában. Atyja többnyire latintartalmú könyvtárát szünnapjaiban átbuárlá, s Róma classicusait kezdé tanulmányozni; minek megbecsülhetetlen eredménye az lett, hogy a classicitas szellemét korán magáévá tette. Az akkori nem megvetendő tanodai rendszerben lejjük ezen eljárása kulcsát.

Első kísérleteit a kor kívánalmai szerint latin nyelven szerkesztette, s csak később, miután Révai, Baróti Szabó, Virág, Rajniss munkáival közelebbre megismerkedett, lépett át a nemzeti térre mint felkészült bajnok. Írói papír ez időtől mellözhetetlen társai lettek; ezeknek adá át szíve érzéseit, ezeknek tárta fel keble mélységeit, ezeken áruhá el átvirrasztott éjeinek titkát.

Író s jegyzett szüntelen; még multságai közben sem feledkezett el röppenő gondolatait megkötni; sőt még a falakat is igénybe vette papír hiányában. Munkálatait, mint a madár pelyhesedő magzatait, féltékenyen rejtegette, s csak legmeghittebb barátai előtt vonta le rólok a titok fátyolát.”

Azt is tudjuk, hogy „atyja költségeit kímélendő mint V. osztályú egy ifjú tanítását vállalta föl, miért is élelmezés és szállással ingyen láttatott el. Fehérvári tanpályája megszakadt, s a 6. osztályt Pesten lakó unokabátyja sürgölésére a fővárosban végzé, hol egy birtokos örmény családnál nyert tanításért ellátást.”

Jó lenne mindent tudni, amit e néma falak tudnak az ifjú suhancról, aki akkor még szárnyat nem bontott, de talán egyedül ő volt biztos abban – többen csak sejtették –, hogy ha majd megpróbálja, röppályája kiszámíthatatlanul magasan fog ívelni. Ez néhány év múlva Bonyhádon és Görbőn el is kezdődik.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló

